

KHẮC PHỤC MỌI ẢNH HƯỞNG TIÊU CỰC CỦA THỜI TIẾT, KHÍ HẬU ĐỂ CHĂM SÓC VÀ BẢO VỆ SỨC KHOẺ CHO NHÂN DÂN

Phát biểu của GS.TS. Phạm Mạnh Hùng, Thứ trưởng Bộ Y tế
Tại lễ kỷ niệm Ngày thế giới về nước và Ngày khí tượng thế giới

Thật là may mắn năm nay Tổ chức Khí tượng thế giới quyết định chọn chủ đề kỷ niệm Ngày khí tượng thế giới 23 tháng 3 năm 1999 là "Thời tiết, khí hậu và sức khoẻ" và Ngày thế giới về nước cũng mang chủ đề liên quan đến sức khoẻ con người là "Mọi người sống ở hạ lưu sông". Việc lựa chọn hai chủ đề trên nói lên tầm quan trọng và tính cấp thiết trong việc khai thác tính tích cực của thời tiết khí hậu nói chung và của nước nói riêng đến đời sống con người và đặc biệt là khắc phục mọi ảnh hưởng tiêu cực của thời tiết, khí hậu đến sức khoẻ con người.

Chúng ta đều biết nước có tầm quan trọng thế nào đến cuộc sống. Ngày nay người ta đang tìm kiếm trong thiên hà hành tinh nào có nước thì rất có thể có sự sống ở đó. Trong lịch sử phát triển sinh vật trên trái đất thì sự sống nguyên sơ đầu tiên dưới dạng một tế bào nguyên thủy cũng xuất phát từ nước. Trong cấu tạo cơ thể con người thì trên 90% cũng là các chất có thành phần của nước. Nói như vậy để thấy tầm quan trọng mang tính chất sống còn của nước đến sự tồn tại và phát triển của loài người. Từ xa xưa, người cổ đại luôn tìm cách sinh sống tại các nơi gần nguồn nước. Ngày nay cũng vậy, khi bố trí qui hoạch các quần thể dân cư ở nông thôn cũng như đô thị thì việc tìm nguồn nước, đảm bảo cung cấp nước cho sinh hoạt và sản xuất luôn là mối quan tâm hàng đầu của mọi quốc gia.

Nước là nhu cầu không thể thiếu trong cuộc sống của con người. Người ta đã thí nghiệm có thể nhịn ăn tới vài tháng nhưng không thể nhịn uống nước trong một vài ngày. Tuy nhiên, nước cũng là nguồn gây ra bệnh tật, là tác nhân thuận lợi cho các bệnh lây truyền theo đường nước như tả, ly, thương hàn..., nước là môi trường phát triển của muỗi truyền các bệnh sốt rét, sốt xuất huyết, viêm não.... Vì vậy, tìm cách để cung cấp đủ nước sạch cho nhân dân sống cả tại thành thị cũng như nông thôn là vấn đề cấp bách. Hiện nay ngay tại các đô thị, nước máy hầu hết không đạt tiêu chuẩn vệ sinh do chưa được tiệt khuẩn đầy đủ. Nhiều trường hợp xét nghiệm tại nhà máy nước thì đạt tiêu chuẩn nhưng xét nghiệm tại nơi nhân dân sử dụng thì chỉ số Coli vượt quá mức cho phép hàng trăm lần, nhiều mẫu nước có cả vi khuẩn gây bệnh. Nước sinh hoạt tại nông thôn còn đáng lo ngại hơn nhiều. Hàng triệu nhân dân sống tại hạ lưu sông đang phải sử dụng nước ô nhiễm do đủ các nguyên nhân: ô nhiễm do phân, do hoá chất, chất độc thải từ các nhà máy trực tiếp ra sông. Việc sử dụng các hoá chất, thuốc trừ sâu bừa bãi cũng làm ô nhiễm nguồn nước gây nguy hại đến môi trường sinh thái và sức khoẻ con người. Số người mắc các bệnh nhiễm khuẩn theo đường nước, các bệnh dịch do côn trùng trung gian liên quan đến nước, các bệnh ung thư, ngộ độc hiện nay đã tăng nhiều lần so với các năm trước đây mặc dù Ngành Y tế đã có nhiều

biện pháp phòng chống. Nước sinh hoạt thiếu và không đảm bảo chất lượng cũng là một trong các nguyên nhân làm tăng tỷ lệ suy dinh dưỡng của trẻ em, ảnh hưởng xấu đến sự phát triển của giống nòi, dân tộc Việt Nam.

Quá thiếu nước hoặc quá thừa nước đều ảnh hưởng xấu đến sức khoẻ con người. Thực tế hạn hán năm 1998 và mấy tháng đầu năm 1999 không chỉ gây tác hại đến sản xuất mà còn ảnh hưởng sâu sắc đến sức khoẻ làm cho bệnh tật gia tăng. Năm 1998, Chính phủ đã phải cấp bổ sung trên 5,5 tỷ đồng cho các tỉnh miền Trung để mua thuốc và hoá chất chống dịch, nhờ vậy Ngành Y tế có điều kiện để phòng chống tích cực không để dịch bệnh xảy ra. Nếu quá thừa nước sẽ gây ngập lụt kéo dài, gây ô nhiễm môi trường, nhân dân phải sử dụng nước không đủ các tiêu chuẩn vệ sinh cũng phát sinh dịch bệnh. Trong vụ ngập lụt năm 1996 trên diện rộng cả nước, ngập lụt năm 1998 tại hầu hết các tỉnh miền Trung, Ngành Y tế đã huy động lực lượng lớn cán bộ để hướng dẫn và cùng nhân dân làm vệ sinh môi trường trước hết là làm sạch nguồn nước sinh hoạt, đã cung cấp nhiều thuốc sát trùng nước đến tận các hộ gia đình để tiệt khuẩn nước sử dụng trong và sau lũ lụt, nên dịch bệnh đã không xảy ra.

Để tồn tại và phát triển, nhân dân ta đã tìm ra nhiều biện pháp thích ứng, chung sống với lũ lụt tại các vùng hạ lưu các sông, nhất là vùng châu thổ sông Hồng và sông Cửu Long. Các giải pháp né lũ, tránh lũ, thay đổi cơ cấu giống để thu hoạch trước mùa lũ đã hạn chế được nhiều thiệt hại về mùa màng. Những giải pháp lớn của Chính phủ như đổ nước ra biển Tây để giảm bớt lũ cho đồng bằng sông Cửu Long, qui hoạch lại các điểm dân cư lên các vùng cao để tránh ngập lụt, làm nhà trên cọc, di dời dân ra khỏi các vùng có nguy cơ sạt lở tại sông Tiền và sông Hậu và một số vùng có nguy cơ khác đã thiết thực làm giảm thiệt hại về người và tài sản cho nhân dân. Kế hoạch xoá các "hố xí cầu cá", tìm ra mô hình hố xí thích hợp cho khu vực này sẽ góp phần tích cực xoá bỏ tình trạng ô nhiễm phân vào nguồn nước.

Các ảnh hưởng tiêu cực khác của thời tiết, khí hậu lên sức khoẻ con người cũng vô cùng phong phú và đa dạng. Nắng nóng hay giá lạnh kéo dài dễ gây bệnh tật cho mọi người, nhất là người già và trẻ em. Khói, bụi, khí độc làm tăng nguy cơ mắc các bệnh đường hô hấp cấp tính và慢 tính. Để giảm bớt các tác hại này, có những việc chúng ta chưa thể chủ động chống lại như các qui luật thất thường của thời tiết, khí hậu mà cần cảnh báo sớm để mọi người có biện pháp phòng tránh giảm nhẹ tác hại của nó. Tuy nhiên, cũng có việc chúng ta có thể chủ động phòng chống được như qui định chặt chẽ các cơ sở sản xuất, dịch vụ chỉ được đổ nước thải ra các sông khi đã được xử lý tới mức an toàn. Trong xét duyệt luận chứng khả thi, trước khi cho phép cần phải kiểm tra kế hoạch và các giải pháp cụ thể chống ô nhiễm nguồn nước. Xử phạt nặng và yêu cầu các cơ sở vi phạm phải đền bù cho những người bị ảnh hưởng do việc thải các hóa chất, nước thải công nghiệp ra sông gây hậu quả xấu đến sức khoẻ và sản xuất của nhân dân quanh vùng.

(xem tiếp trang 47)

thực do giữa sông Ngũ Huyện Khê và sông Cầu. Khi điều hành hệ thống, quá trình này không thể biết trước được.

- Mô hình VRSAP không yêu cầu mô tả tỉ mỉ đoạn công trình. Khi có đầy đủ số liệu về điều kiện biến, mô hình cho kết quả tốt.
- Đối với mô hình điều tiết hồ chứa, ngoài những giả thiết đã trình bày ở trên, lượng nước nhập ngang được mô phỏng là tổng lượng nước nhập mà không quan tâm đến sự phân bố của chúng dọc theo chiều dài dòng chảy. Đường mặt nước trong sông nằm ngang, không có độ dốc. Tuy vậy, mô hình này có ưu điểm là tương đối đơn giản nhưng có thể thỏa mãn yêu cầu của bài toán đặt ra. Do đó có thể dùng mô hình này để mô phỏng quá trình chuyển nước trong hệ thống Ngũ Huyện Khê, từ đó có thể xây dựng phần mềm phục vụ điều hành hệ thống.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Văn Khối. Tập bài giảng chuyên đề sau đại học: "Quản lý khai thác hệ thống thủy nông - ứng dụng lý thuyết phân tích hệ thống trong qui hoạch và điều khiển hệ thống thủy nông". Đại học thủy lợi, 1992.
2. Hoàng Lâm Viện. Báo cáo "Qui hoạch tiêu úng vùng Đông Anh".- Đại học thủy lợi, 1987.
3. Nguyễn Như Khuê, Chương trình KRSAL tính toán thủy lực hệ thống sông - hồ - đồng ruộng.- Đại học thủy lợi.
4. Mô hình Wendy, DELFT, Hà Lan.

(tiếp theo trang 2)

Nhân lễ kỷ niệm Ngày khí tượng thế giới, đặc biệt năm nay lấy chủ đề: "Thời tiết, khí hậu và sức khoẻ", Ngành Y tế xin hứa trong mọi diễn biến xấu của khí hậu, thời tiết sẽ cố gắng làm hết sức mình không để dịch bệnh xảy ra hoặc nếu có xảy ra sẽ khoanh vùng dập tắt ngay, không để lan rộng. Muốn làm tốt việc này, cần được sự hưởng ứng của toàn thể nhân dân, sự chỉ đạo và tham gia của Đảng và Chính quyền các cấp, các ngành và các đoàn thể quần chúng, trong đó sự dự báo sớm, kịp thời, chính xác của ngành Khí tượng Thủy văn là rất quan trọng. Nhân dịp này, thay mặt Bộ Y tế, chúng tôi xin bày tỏ lòng cảm ơn đến các cấp Đảng, Chính quyền, các Ngành, các đoàn thể đã hỗ trợ, hợp tác với Ngành Y tế, cảm ơn Tổng cục Khí tượng Thủy văn đã thông báo kịp thời các diễn biến của thời tiết, khí hậu, đặc biệt là bão lụt để Ngành Y tế có kế hoạch phòng chống và khắc phục hậu quả kịp thời. Bộ Y tế mong tiếp tục nhận được sự hợp tác quý báu đó để làm tròn trách nhiệm chăm sóc và bảo vệ sức khoẻ nhân dân trong tình hình mới.